

ВПЛИВ ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ У ПІДЛІТКІВ

Доп. - Щербак Ю.В., СумДПУ ім. А.С.Макаренка
Наук. кер. – викл. Єрмакова Н.О.

Сучасна естетична наука розглядає смак як форму естетичної свідомості, зв'язок людини із природою, мистецтвом та соціумом. З одного боку, смак виявляється у здатності висловлювати судження про естетику мистецтва, явищ природи та суспільства, з іншого – у переживанні, завдяки якому реалізується суб'єктивне начало особистості, її індивідуальна неповторність.

Ситуація, яка сьогодні склалася на українському телеекрані і насамперед у галузі розважальних програм, скоріше спрямована на розвиток антиестетичного смаку у школярів. Більшість улюблених підлітками розважальних програм не відповідають критеріям естетичності. Особливо небезпечні наслідки пропаганди телебаченням “артизованої” передачі насильства, жорстокості, конформізму, споживацьких поглядів тощо, які юні глядачі з ще несформованою свідомістю і відсутністю імунітету до несмаку сприймають як справжнє мистецтво. Сучасні науковці вважають, що для молоді потрібно вводити певні обмеження, так як психіка у неї нестійка і не завжди проводить межу між уявою та реальністю [1; 2; 5]

Проблему впливу телебачення на дітей і підлітків вирішували на державному рівні. Про це свідчить Закон України “Про телебачення і радіомовлення” від 13 вересня 2001р. [4]. У червні 2003 р. було вирішено запровадити маркування фільмів та програм спеціальними позначками. Але цей варіант не обмежує допуску на екран шкідливої інформації, а слугує вказівкою для дитини на “заборонену” інформацію. О.Невмережицька бачить рішення проблеми у створенні громадської ради з контролю за моральністю на телебаченні, члени якої обізнані з впливом телебачення на психіку підростаючого покоління [3].

Нами було проведено дослідження на виявлення впливу телебачення на формування естетичних смаків у підлітків. Опитані 67 учнів 9 – 10 класів однієї з загальноосвітніх шкіл міста Суми. За результатами дослідження було виявлено, що 71% учнів вважають відпочинком перегляд телебачення; 35% учнів постійно дивляться серіали (молодіжні та детективні); 65% постійно дивляться телевізійні шоу, що пропагують аморальні відносини між людьми та жорстокість; серед фільмів в яких підлітки хотіли б приймати участь на першому місці – комедія (40%), на другому – серіал (40%), останнє місце – фільм жахів – 20%. Результати даного дослідження є пілотажними і потребують подальшої розробки проблеми.

Отже телебачення суттєво впливає на засвоєння людьми різного віку соціальних норм та на формування у них ціннісних орієнтацій. Проте бездуховність, яка охоплює все людство, а у молоді виявляється в її емоційній глухоті до справжньої культури, нерозвиненості естетичних смаків, відсутності почуття милосердя, співчуття, в утилітарному ставленні до життя, свідчить про переважаючі негативні тенденції впливу телебачення на формування естетичних цінностей підлітків і вимагає більш серйозного ставлення фахівців різних галузей до цієї проблеми.

Література:

1. Л.Масол, Н Миропольська, О.Оніщенко, Ю.Юцевич. Формування естетичного смаку засобами телебачення і радіо.//Шкільний світ. – 2003 р. - №38 – 39 с.34 – 41.
2. Мудрик А.В. Соціальна педагогіка. М.: изд. Центр “Академія”. 2000 г. – 200 с.
3. О.Невмережицька. Українське телебачення і необхідність моральної цензури.// Рідна школа. - 2004 р. - № 4 (897). - с. 16 - 18
4. Українське законодавство. Засоби масової інформації.// Інформаційний прес – центр IREX ПроМедіа. Київ, 2002 р. – 312 с.

5. Л.Чупрій. Моральні цінності як основа відродження української нації.// Рідна школа. - 2003 р. - № 10 (885). - с.23 - 25

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ

Доп. - Корякін О.О., СумДПУ ім. А.С.Макаренка
Наук. кер – викл.Вертепова І.Ю.

В сучасних умовах реформування освітньої галузі слід враховувати особливості соціалізації школярів при переході до 5-го класу [1; 4]. Фактори, які впливають на соціалізацію, а відповідно опосередковано через неї на шкільну навчальну мотивацію і якість навчання і виховання взагалі мають першочергове значення [3]. Саме тому дослідження у цій галузі є актуальними і важливими, враховуючи якісний аналіз отриманої інформації [1]. При переході школярів до 5 класу кардинально змінюється оточуюче їх середовище, саме тому в цей період відбувається криза соціалізації, що опосередковано впливає на шкільну мотивацію і взагалі на якість навчання і виховання учня [1; 2].

З метою підтвердження даної гіпотези відбулося соціально-психологічне дослідження за методикою А. В. Фурман. Бланк відповідей за даною методикою має наступний вигляд: верхня частина – коротка інструкція, нижня – це таблиця, що складається з одного запитання, п'ятнадцяти складових зовнішнього і внутрішнього світу школяра та п'яти можливих варіантів відповідей у кожному випадку, а середина – дані про опитуваного учня. При цьому все поле життєдіяльності школяра розподілено на чотири сфери: "школа", "сім'я", "вулиця", "власне Я", і в кожній із цих сфер зафіксовано найголовніші компоненти, з якими він постійно вступає у взаємодію (товариші по класу, вчителі тощо). Отож, шляхом самооцінки опитуваний визначає своє ставлення до навколишнього світу, оточуючих його людей і самого себе.

Місце практичного дослідження – Сумська спеціалізована школа № 9 I – III ступенів. Кількість опитаних – 31 учень. З них: